

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

**Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse
juuksuritöö ja iluteeninduse,
reisimise, turismi ja vaba aja veetmise,
koduteeninduse ning
majutamise ja toitlustamise
õppekavarühmade hindamisaruanne**

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2019

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	3
2. ÜLDOSA	5
3. JUUKSURITÖÖ JA ILUTEENINDUSE, REISIMISE, TURISMI JA VABA AJA VEETMISE, KODUTEENINDUSE NING MAJUTAMISE JA TOITLUSTAMISE ÕPPEKAVARÜHMADE ANALÜÜS HINDAMISVALDKONDADE LÕIKES	10
3.1 ÕPPEKAVAD JA ÕPPEKAVAARENDUS	10
3.2 ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE	15
3.3 ÕPETAJAD	25
4. HINDAMISKOMISJONI PEAMISED JÄRELDUSED JUUKSURITÖÖ JA ILUTEENINDUSE, REISIMISE, TURISMI JA VABA AJA VEETMISE, KODUTEENINDUSE NING MAJUTAMISE JA TOITLUSTAMISE ÕPPEKAVARÜHMADE OSAS	29

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. Komisjoni liikmed on kinnitanud allkirjaga neile hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. EKKA büroo on kooskõlastanud hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. Kool kinnitas, et neil ei ole vastuväiteid hindamiskomisjoni liikmete osas.

EKKA juhataja 17.09.2019 korraldusega nr 1-19/88/2019 moodustati **hindamiskomisjon koosseisus:**

Anne Kersna	kutseõppe ekspert, Kehtna Kutsehariduskeskus, komisjoni esimees
Maire Merits	kutseõppe ekspert, Tartu Kutsehariduskeskus, komisjoni sekretär
Rein Oselin	kutseõppe ekspert, Järvamaa Kutsehariduskeskus
Rene Uusmees	tööandjate esindaja, restoran MEKK
Kertti Viru	tööandjate esindaja, Eesti Juuksurite Ühendus
Tiina Viin	kutseõppe ekspert, Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli õppekavarühmade eneseanalüüside aruanded. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAga. Komisjoni liikmed leppisid kooli õppekavarühmade eneseanalüüside aruannete põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Komisjonis lepidi kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus 19.-21.novembril 2019. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühmade õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö ja praktilise töö tegevusi.

Komisjon külastas hinnatavate õppekavarühmade praktikaettevõtteid, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ning vestles ettevõtte töötajatega.

Tabel 1 Hindamiskülastuse käigus külastatud praktikaettevõtted

Praktikaettevõtte külastamise kuupäev	Praktikaettevõtte nimi	Ettevõtte töötaja
20.11.2019	Toila SPA	Tuuli Laig
	Noorus SPA	Nikolay Tsvetkov
	SPA Tours Meresuu SPA	Kristina Sekissova
	Noorus OÜ, Noorus SPA hotell	Anne Lepik-Irie
	Ilustuudio Jasmin OÜ	Khatidzehe Ametova
	Centrali ilusalong	Faina Aleksejeva
21.11.2019	SPA Tours Meresuu SPA	Pavel Gratševski
	Travel Balt OÜ, Hotel Inger	Vladimir Izotov

Külastuse ajakava oli tihe, kuid külastus kulges lodusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, intervjueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni töökoosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühiste järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Aruande lõpliku variandi koostamisel arvestati kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle tähtaegselt 20.jaanuariks 2020.

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

koolijuhi nimi - Hannes Mets

kooli aadress - Tallinna mnt 13, Sillamäe 40202

telefon - +372 3320 381

e-post - info@ivkhk.ee

koduleht - <https://kutsehariduskeskus.ee>

hindamise korralduse kontaktisik koolis (nimi, amet, telefon, e-post) - Anželika Vaino-Keskküla, kvaliteedijuht, +372 5180 929, anzelika.vaino@ivkhk.ee

Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused, arengukava peamised eesmärgid.

Kooli eripära	2016.aastal ühendatud kolme Ida-Virumaal tegutsenud kooli ühinemise käigus loodi Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus. Tekkinud kutsehariduskeskusest sai suuruselt teine kutseõppeasutus Eestis. Õpe toimub eesti ja vene keeles. Õppetöö toimub kolmes õppekohas, õppekohtade vaheline pikim vahemaa on 48 kilomeetrit ja pikim vahemaa keskusega, kust toimub kooli juhtimine ja mis asub Sillamäel, 25 kilomeetrit. Kakskeelne kool lisab nii võimalusi kui seab teatud piiranguid. Kool on üks regiooni lõimumiskeskuseid. Koolis õpivad nii Eestist kui ka teistest riikidest õppijad.
Missioon	Parimate oskustega asjatundjate koolitamine koosmeeles õpilaste ja tööandjatega.
Visioon	Rahvusvaheliselt tegus, mitmekeelne, paindlikku elukestvat õpet pakkuv hariduskeskus.
Väärtused	Positiivsus – õpetame ja õpime rõõmuga, keskendume lahendustele, mitte probleemidele. Ausus ja usaldus – peame lugu üksteisest, õpilastest ja partneritest, suhtleme siiralt ja heasoovlikult, kui kritiseerime, siis konstruktiivselt ja oskame vajadusel vabandada. Pädevus ja tegusus – oleme pühendunud ja seame kõrgeid eesmäärke, julgeme võtta vastutust ja viime alustatu lõpuni. Koostöö ja avatus – otsime koos lahendusi, jagame üksteisega oma kogemusi ja ideid, toetame ja tunnustame üksteist, õpilasi ja partnereid.
Arengukava peamised eesmärgid	Kooli üldeesmärk: Kõikidele õpilastele nii Ida-Virumaalt kui mujalt Eestist on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus. 1. Muutunud õpikäsitlus Iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetava, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendava õpikäsituse rakendamine kõigil haridustasemetel. Alaeesmärgid:

1.1 Õppekavaarendus, sh täiendusõppe õppekavad, vastavalt sihtgruppide vajadustele ja majanduskeskkonna muutustele

1.2 Lõpetajate keeleoskuse, eeskätt riigikeele oskuse paranemine õppijate üldise toimetuleku ja konkurentsivõime tõstmiseks

1.3 Sotsiaalsete oskuste ja ettevõtlikkuse arendamine

2. Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus

Kvaliteetsete, paindlike ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavate õppimisvõimaluste ja karjääriteenuste pakkumine, et suurendada erialase kvalifikatsiooniga inimeste arvu erinevates vanuserühmades ja regioonides.

Alaeesmärgid:

2.1 Valmisolek töökohapõhise õppe korraldamiseks kõikides õppevaldkondades ja õppekavarühmades

2.2 Töömaailma esindajate kaasamine õppeprotsessi ettevalmistamise ja läbiviimise kõikides etappides

2.3 Praktikakorralduse järjepidev parendamine

3. Digipööre elukestvas õppes

Õppimisel ja õpetamisel rakendatakse kaasaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, paranenud on kogu elanikkonna digioskused ning tagatud on ligipääs uue põlvkonna digitaristule.

Alaeesmärgid:

3.1 Kooli digitaristu toetab digivara kasutamist

3.2 Töötajate digipädevuste arendamine

3.3 Digitaalse õppevara koostamine ja rakendamine

4. Võrdsed võimalused elukestvaks õppes ja õppes osaluse kasv

Kõigile võrdsete võimaluste loomine elukestvaks õppeks.

Alaeesmärgid:

4.1 Õpilaste üldarv on stabiilne, suureneb täiskasvanud õppijate arv nii taseme- kui täiendusõppes

4.2 Tugisüsteemi tugevdamine ja tugiteenuste osutamine õppekohtade üleselt

4.3 Nõrgema konkurentsivõimega inimeste vajadustele vastavate õppekavade koostamine ja õpitingimuste loomine

5. Pädevad ja motiveeritud töötajad, õpetajad ja koolijuhid

Töötajate, õpetajate ja koolijuhi töö hindamine ja tasustamine on vastavuses nende ametikohtadele esitatavate nõuete ja töö tulemuslikkusega.

Alaeesmärgid:

5.1 Kolme õppekoha erinevate kultuuride arendamine ühiseks väärtuspõhiseks organisatsioonikultuuriks

5.2 Õpetajate riigikeele oskuse viimine nõutavale tasemele ja võõrkeelte oskuse tõstmine

5.3 Õpetajate kompetentsid vastavad kvalifikatsiooninõuetele

Hindamisprotsessis osalesid Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusest neli õppekavarühma - majutamise ja toitlustamise, juuksuritöö ja iluteeninduse, koduteeninduse, reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühm (edaspidi ÕKR). Ülevaade analüüsitud õppekavadest ja õppekavadel õppijatest on toodud tabelites 2 kuni 9.

Tabel 2 Ülevaade analüüsitavatest õppekavadest majutamise ja toitlustamise õppekavarühmas

Õppekavarühm	Õppekava, maht EKAPites	Kutseõppeliik	Rakendamise aasta ja õppekoht	EHISE kood, link õppekavale ja moodulite rakenduskavadele	Õppevorm
Majutamine ja toitlustamine	Abikokk, 60	431 kolmanda taseme kutseõpe	2018 Jõhvi, 2018 Sillamäe, 2018 Narva	134788	Statsionaarne, koolipõhine õpe
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, 180	441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	2014 Jõhvi, 2015 Sillamäe, 2015 Narva	130240 , 157371 , 157237	Statsionaarne, koolipõhine õpe
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, 180	441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	2018 Jõhvi, 2018 Sillamäe, 2018 Narva	130240	Statsionaarne, koolipõhine õpe
Majutamine ja toitlustamine	Kelner, 30	442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	2018 Jõhvi, 2018 Sillamäe, 2018 Narva	144387	Statsionaarne, koolipõhine õpe
Majutamine ja toitlustamine	Toitlustuskorraldus, 60	453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe	ei ole veel rakendatud	152439	Statsionaarne, töökohapõhine õpe

Tabel 3 Ülevaade majutamise ja toitlustamise õppekavarühma õppekavade õppijatest

Õppekavarühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2013/14 õa seisuga 15.09.2013	Õppijate arv 2014/15 õa seisuga 15.09.2014	Õppijate arv 2015/16 -a seisuga 15.09.2015	Õppijate arv 2016/17 õa seisuga 15.09.2016	Õppijate arv 2017/18 õa seisuga 15.09.2017	Õppijate arv 2018/19 õa seisuga 03.09.2018
Majutamine ja toitlustamine	Abikokk, 431 kolmanda taseme kutseõpe				61	40	73
Majutamine ja toitlustamine	Kokk, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)				346	293	237
Majutamine ja toitlustamine	Kelner, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe				4	15	

Tabel 4 Ülevaade analüüsitavatest õppekavadest koduteeninduse õppekavarühmas

Õppekavarühm	Õppekava, maht EKAPites	Kutseõppeliik	Rakendamise aasta ja õppekoht	EHISE kood, link ja õppekavale moodulite rakenduskavadele	Õppevorm
Koduteenindus	Hotelliteenindus (toateenija), 60	412 kutseõpe keskhariduse baasil	2014 Narva	80669, suletud	Statsionaarne, koolipõhine õpe
Koduteenindus	Hotelliteenindaja (osakutse toateenija), 30	431 kolmanda taseme kutseõpe	2015 Narva	130239	Statsionaarne, töökohapõhine õpe
Koduteenindus	Puhastusteenindaja, 60	431 kolmanda taseme kutseõpe	2015 ja 2016 Narva	152438 ja 157245	Statsionaarne, kooli- ja töökohapõhine õpe

Tabel 5 Ülevaade koduteeninduse õppekavarühma õppekavade õppijatest

Õppekavarühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2013/14 äa seisuga 15.09.2013	Õppijate arv 2014/15 äa seisuga 15.09.2014	Õppijate arv 2015/16 -a seisuga 15.09.2015	Õppijate arv 2016/17 äa seisuga 15.09.2016	Õppijate arv 2017/18 äa seisuga 15.09.2017	Õppijate arv 2018/19 äa seisuga 03.09.2018
Koduteenindus	Hotelliteenindus (toateenija), 412 kutseõpe keskhariduse baasil, koolipõhine õpe	15	13				
Koduteenindus	Hotelliteenindaja (osakutse toateenija), 431 kolmanda taseme kutseõpe, töökohapõhine õpe			8	7		
Koduteenindus	Puhastusteenindaja, 431 kolmanda taseme kutseõpe, koolipõhine			14	16	14	17
Koduteenindus	Puhastusteenindaja, 431 kolmanda taseme kutseõpe, töökohapõhine			6			

Tabel 6 Ülevaade analüüsitavaatest õppekavadest reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmas

Õppekavarühm	Õppekava, maht EKAPites	Kutseõppeliik	Rakendamise aasta ja õppekoht	EHISE kood, link ja õppekavale moodulite rakenduskavadele	Õppevorm
Reisimine, turism, vaba aja veetmine	Turismikorraldus, 120	412 kutseõpe keskhariduse baasil	2012 ja 2016 Narva, vastuvõtt kuni 2017/2018	114579, 157247 (suletud)	statsionaarne koolipõhine õpe
Reisimine, turism, vaba aja veetmine	Turismikorraldaja, 120	452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe	2017, Narva	194084	statsionaarne koolipõhine õpe
Reisimine, turism, vaba aja veetmine	Reisikonsultant, 120	452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe	2018, Narva	201357	statsionaarne koolipõhine õpe

Tabel 7 Ülevaade reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühma õppekavade õppijatest

Õppekavarühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2013/14 äa seisuga 15.09.2013	Õppijate arv 2014/15 äa seisuga 15.09.2014	Õppijate arv 2015/16 -a seisuga 15.09.2015	Õppijate arv 2016/17 äa seisuga 15.09.2016	Õppijate arv 2017/18 äa seisuga 15.09.2017	Õppijate arv 2018/19 äa seisuga 03.09.2018
Reisimine, turism, vabaaja veetmine	Turismikorraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil	45	48	35	33	17	
Reisimine, turism, vabaaja veetmine	Turismikorraldaja, 452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe					15	27
Reisimine, turism, vabaaja veetmine	Reisikonsultant, 452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe						17

Tabel 8 Ülevaade analüüsitavaatest õppekavadest juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühmas

Õppekavarühm	Õppekava, maht	Õppekava, EKAPites	Kutseõppeliik	Rakendamise aasta ja õppekoht	EHise kood, link ja õppekavale moodulite rakenduskavadele	Õppevorm
Juuksuritöö iluteenindus	ja	Juuksur, 120	442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	2014 Jõhvi	130219	Statsionaarne koolipõhine õpe
Juuksuritöö iluteenindus	ja	Juuksur, 180,	441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	2014 Jõhvi	130220	Statsionaarne koolipõhine õpe
Juuksuritöö iluteenindus	ja	Meisterjuuksur, 30	453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe	2016 Jõhvi, viimati vastuvõtt 2016/2017	157197	Statsionaarne kooli- ja töökohapõhine õpe
Juuksuritöö iluteenindus	ja	Spaateenindaja, 120	442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	Jõhvi, õppekava Spaaliidu ettepanekul, ei ole veel rakendatud	141217	Statsionaarne kooli- ja töökohapõhine õpe
Juuksuritöö iluteenindus	ja	Küünetehnik, 15	431 kolmanda taseme kutseõpe	Jõhvi, viimati vastuvõtt 2017/2018 seoses kutsestandardi aegumisega	162217	Statsionaarne koolipõhine õpe

Tabel 9 Ülevaade juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühma õppekavade õppijatest

Õppekavarühm	Õppekava kvalifikatsioonitase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2013/14 õa seisuga 15.09.2013	Õppijate arv 2014/15 õa seisuga 15.09.2014	Õppijate arv 2015/16 -a seisuga 15.09.2015	Õppijate arv 2016/17 õa seisuga 15.09.2016	Õppijate arv 2017/18 õa seisuga 15.09.2017	Õppijate arv 2018/19 õa seisuga 03.09.2018
Juuksuritöö ja iluteenindus	Juuksur, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	-	14	30	41	46	50
Juuksuritöö ja iluteenindus	Juuksur, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	15	32	29	31	28	28
Juuksuritöö ja iluteenindus	Meisterjuuksur, 453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe			12	8		
Juuksuritöö ja iluteenindus	Küünetehnik, 431 kolmanda taseme kutseõpe				9	12	

3. Juuksuritöö ja iluteeninduse, reisimise, turismi ja vaba aja veetmise, koduteeninduse ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Komisjoni arvamusel on õppekavade arendamisele koolis tähelepanu pööratud. Õppekavade arendamisega tegeletakse meeskonnatööna. Õppekavade arenduses saaks tähelepanu pöörata enamatele sihtgruppidele ning kaasata rohkem tööandjaid, sh vilistlasi.

Õppekavade arendamise sihiks on arendada erinevatel tasemetel õppekavasid luues seeläbi võimalusi edasiõppimiseks. Vilistlaste ja tööandjate kinnitusel oleksid nad huvitatud erinevatest edasiõppimise võimalustest, nii taseme- kui ka täiendusõppes.

Õppekavade arendamine toimub kas vajaduspõhiselt või siis vastavalt huvigrupi soovile. Näiteks Reisikorralduse õppekava loodi piirkonna vajadusest lähtuvalt. Õppekava moodulite rakenduskavad koostab kutseõpetaja, õppekava üldosa valdkonna juht. Õppekohtade vahel õppekavade arendamisel erinevusi ei ole, nt õpioskuste arendamise moodul loodi õppekavade üleselt ning moodul lisati kõikidesse õppekavadesse.

Õppekavarühmade (ÕKR) eneseanalüüside põhjal juhivad õppekavade ja moodulite rakenduskavade praktilist arendustegevust õppekohtades erialade juhid ja juhtõpetajad kaasates õpetajaid ja vähesel määral ka praktikuid. Uued õppekavad saavad alguse kutsestandardite muudatustest, riiklikest õppekavadest. Kool jälgib ka Eesti tööturu olukorda ning tööjõuvajaduse prognoosi. Tööandjate, vilistlaste ning täienduskoolitustel osalejate tagasiside põhjal luuakse õppekavadesse peamiselt valikõpingute mooduleid.

Õppekavade arendustegevust koordineerib alates 01.02.2019 ülekooliline õppekavade nõustaja, varasemalt tegeles õppekavaarenduse juhtimisega peamiselt eriala juht. Õppekavade nõustaja ülesanne on hinnata ja abistada õpiväljundite sõnastamisel, hindamismeetodite ja hindamiskriteeriumite üle

vaatamisel ja õpiväljunditega kooskõlla viimisel. See on kõrvalpilk, mis kinnitab õpetajatele mooduli rakenduskava sidusust. Uute õppekavade välja töötamisel lähtutakse eelkõige töömaailma vajadusest ja nii on töökohapõhise õppe korraldamisel lähtunud konkreetsete ettevõtete tööintensiivsusest.

Kõikide õppekavarühmade praktikaetevõtteid külastades selgus vestlustes tööandjatega, et nad pole tajunud oma kaasatust õppekavade arendustegevustesse. Eneseanalüüside ja õppijatega peetud vestluste põhjal võib öelda, et õppijatelt on tagasisidet õppekavade ja õppetöö kohta küsitud pigem vähe.

Elukestva õppe juhi eestvedamisel kavandatakse ja koostatakse täienduskoolituse õppekavad ning valitakse teemadele sobivad õpetajad sh väliskoolitajad. Täienduskoolitusena pakutakse peamiselt tasuta riikliku koolitustellimuse (RKT) koolitusi, mis on õppijate poolt eelistatumad. Elukestva õppe juhi ja erialade juhtide koostöö kaudu saadakse rohkem sisendeid uute täienduskoolituskavade loomiseks ja nendel osalejate kaudu ka paremaid tasemeõppe turundamise võimalusi.

Majutamise ja toitlustamise õppekavarühma arendustegevuse tulemusena on kaardistatud kolme õppekoha tugevused. Sillamäe õppekohas on toitlustamise õppekavade tugevuseks suurköögi suund. Jõhvi õppekohas on võimalus õppida koka, 4. taseme kutseõppe esmaõppe (kutsekeskharidusõppe) õppekaval nii eesti kui ka vene keeles. Eesti õppekeelega õppekava valivad ka osad vene kodukeelega õpilased, et eesti keel paremini selgeks saada. Kahes keeles õppimise võimalust võib lugeda Jõhvi õppekoha tugevuseks ja missiooniks.

Võimalusena õppekavade arenduses nähakse teeninduse õpet. Narva õppekohas on tugev restorani suund ja ümbruskonnas palju restorane, kus praktiseerida. Oma visioonis näeb toitlustusvaldkonna erialade juht võimalust arendada teeninduse erialasid peamiselt ühes õppekohas, millele on kooli direktori toetus ja ideid selleks on kogutud nt Prantsusmaalt.

Õppekavade arendustegevuse tulemusena on ühtlustatud kõigis kolmes õppekohas abikoka 3. taseme kutseõppe õppekava ja koka 4. taseme kutseõppe esmaõppe (kutsekeskharidusõppe) õppekavad. Koostatud on piirkonna tööjõu prognoosist (Ida-Virumaa Töötukassa) lähtuvalt koka 4. taseme kutseõppe õppekava, sest Ida-Virumaal on toimunud mitmed koondamislained ja inimestel on vajadus ümberõppeks. Tulenevalt HEV õppijate osakaalu kasvust on koostöös tugikeskuse spetsialistidega asunud välja töötama köögiabilise 2. taseme kutseõppe õppekava. Hetkel piloteeritakse Sillamäe ja Narva õppekohas töökohapõhise õppevormiga koka 4. taseme kutseõppe esmaõppe (kutsekeskharidusõppe) õppekava, õppes osalevad kaks töötavat kokka. Soov õppida töökohapõhise õppevormiga koka 4. taseme kutseõppe esmaõppe (kutsekeskharidusõppe) õppekaval tuli abikoka, 3. taseme kutseõppe õppekava lõpetanud vilistlastelt. Sellise õppe suurem rakendumine annaks võimaluse enamatel õppijatel koka eriala õppida.

Eneseanalüüsi aluseks oleval perioodil majutamise ja toitlustamise ÕKRis olnud hotelliteenindaja (osakutse toateenija) tase 3 kutseõppe õppekava on koostatud vastavalt tööandjate vajadustele (Mäetaguse mõisahotell) ja toateenija tase 3 kutseõppe õppekava PRÕM programmile.

Kolmes õppekohas olevad köögikasutuse ressursid võimaldavad rakendada uusi majutamise ja toitlustamise õppekavarühma õppekavu.

Majutamise ja toitlustamise õppekavarühmas planeeritakse käivitada 2020. aasta veebruaris toitlustuskorralduse 5. taseme kutseõppe õppekava Narva õppekohas. Õppekava kasutusele võtmine annaks võimaluse koolide vilistlastel enesetäienduseks spetsialiseerudes suurköögi või restoraniköögi suunal.

Juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühmas on planeeritud koostada küünetehnik tase 4 kutseõppe esmaõppe õppekava ja hiljuti on koostatud spaateenindaja tase 4 kutseõppe esmaõppe õppekava. Neid õppekavu saaks kool rakendada hakata vastava õpikeskkonna loomisel. Juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühm vajab komisjoni hinnangul uute õppekavade rakendamiseks suuremaid, parema ventilatsiooni ja paigutusega ruume.

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRI õppekavade koostamiseks saadakse sisend nii tööturul kui koolisiseselt. Valdkonna praktikaettevõtted kinnitasid vestlustes, et vajadus spetsialistide (nt küünetehnik ja spaateenindaja) järgi on olemas. Ettevõtted on valmis panustama eelnimetatud spetsialistide väljaõppesse. Õppekavade parendamisel arvestatakse vilistlaste soovustega, nt tulevase juuksuri teenuste amplituudi laiendamiseks on juuksuri õppekavasse lisatud jumestamise moodul. Vestlustest vilistlastega selgus vajadus ettevõtlusega alustamist toetavate moodulite järele, nt soovitakse turunduse ja müügitöö mooduleid.

Juuksuritöö ja iluteeninduse juhtõpetaja peab oluliseks teemade lõimimist ning lähtub sellest ka õppekavade koostamisel. Esile tõsteti matemaatika ja keemia lõimimist juuksuri tööga. Vestlusest õpetajatega selgus, et lõimimise tulemuslikkus sõltub õpetajast, kes antud teemat edastab. Tulenevalt kutseeksami nõuetest on juuksur tase 4 õppekavadesse lisatud portfoolio koostamine. See annab õppijatele võimaluse õppida oma tööde analüüsimist, teksti kirjutamist ja vormistamist, fotode tegemist jms. Kooli poolt kutseandjale saadetud portfoolid eristusid ülejäänutest sedavõrd, et nende eeskujul tehti näide teistele koolidele.

Koduteeninduse õppekavarühma õppekavade arendus on rajatud turismisektori kasvule Ida-Virumaal. Koduteeninduse õppekavade arendamisel saadakse sisendid Eesti Regionaalarengu Strateegiast, õppes osalejate tagasisidest, dialoogist Töötukassa ja ettevõtetega. Tellimuskoolituste õppekavad (nt Viru Vangla kinnipeetavate koolitused) koostatakse täiendusõppe osakonnas vastavalt tellija soovile. Õppekavade ülevaatus toimub sisendite (tööandja või õppija soovid, kutsestandard, muu) muutumisel. Õppekavaarendus on olnud piisav ja asjakohane - seda kinnitavad kutseeksamite tulemused ning sihtgruppide kõrge rahulolu. Erilise kvaliteedinäitajana tuleb märkida, et Narvas on puhastusteenindaja õppekavale konkurss kolm inimest kohale.

Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühma õppekavade arendamise eelduseks on olnud turismisektori prognoositav kasv ning vastavate töökohtade rajamine Ida-Virumaal. Pidades silmas täiskasvanud õppijate valikuvõimalusi on koostatud ja rakendatud 5. taseme õppekavasid. Õpe toimub õppekavadel reisikonsultant 5. taseme kutseõppe esmaõpe ja turismikorraldaja 5. taseme kutseõppe esmaõpe. Analüüsid õppekavade moodulite õpiväljundeid, siis lähtudes kutse kvalifikatsiooni tasemetest kirjeldustest, võiks nimetatud õppekavade õpiväljundite vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus olla juhtimise ja juhendamise tasandil. Praegustes õppekavades on õpiväljundid sõnastatud pigem madalamal tasemel, nagu mõistab, tutvustab, kirjeldab. Piirkonna keelelist ja piiriäärse asukoha eripära arvestades kavandatakse ka inglisekeelset turismiharidust. Õppekavade arendamine selles vallas on algusjärgus, aga see oleks üheks võimalikuks arengusuunaks.

ÕKRide moodulite rakenduskavades planeeritud õppe- ja hindamismeetodid on mitmekülgsed ja võimaldavad õppijat aktiveerida ning saavutada soovitud õpitulemusi. Praktiline õpe on elulähedane ja tööeluga võrreldav. Õppekava õpiväljundite saavutamist hinnatakse üldjuhul kutseeksamitega.

Vestlustel õpetajate ja õpilastega selgus, et hindamises on põhiroll õpetajal. Soovitav on rakendada rohkem õpilaste enesehindamist, meeskonnatööle hinnangute andmist ja pidevat ning kokkuvõtvat tagasisidestamist. Narva õppekohas koka eriala kolmanda kursuse praktilises tunnis oli komisjoniliikmetel

võimalus jälgida õpetajapoolselt päevamenüü tutvustamist, tööülesannete jaotamist, pidevat õpetaja poolset juhendamist ja päeva lõpus õpilastega ühiselt kokkuvõtte tegemist tehtud töödest .

Võtmepädevuste lõimumine on seotud põhiõppe moodulitega. Komisjoni hinnangul on võtmepädevuste lõimumiseks võimalusi kindlasti tunduvalt rohkem. Inglise keele õpetaja tõi hea näitena nt inglise keele tunnid eriala praktilistes tundides.

Kool pöörab tähelepanu õpilaste suhtlemis- ja eesti keele oskuste arendamisele. Tõdesime seda õpperestoranides, kus õpilased teenindasid ja jagasid soovitusi toitude valikute tegemisel. Ka praktikaettevõtetega peavad õpilased esmalt ise suhtlema, mis annab neile esmakogemuse töökoha saamisel.

Lähtudes andmekaitseeadusest on koolil võimatu õppekavade rakenduskavu koostades ette näha eripäradega õpilasi. Kool püüab õpilaste vastuvõtul õpilaste eripärasid tuvastada, kuid valdavalt ilmnevad need alles õppetöös. Koolil on eripäradega õpilaste jaoks väga hästi toimiv tugisüsteem ja grupijuhatajate koostöö. Õpilaste eripäradega tegeldakse õppetöö käigus individuaalselt, kasutades personaalset lähenemist ja leides sobivad toetavad õppemeetodid.

Spetsialiseerumised õppekavades lähtuvad kutsestandarditest (nt juuksuri õppekavas barberi osaoskus ja puhastusteenindajal eripuhastustöötaja). Spetsialiseerumine tagatakse valikmoodulitega.

Õppekavade valikõpinguteks pakutakse õppijatele valikmooduleid arvestusega, et need annaksid õppijatele lisaoskuseid. Õppijatel on võimalik valida valikmooduleid (sh spetsialiseerumiseks) oma õppekavast või kooli teistest õppekavadest ning teiste õppeasutuste õppekavadest. Hinnatud õppekavarühmades olid vestluste põhjal peamiselt valitud valikõpingute mooduleid läbitavast õppekavast.

Järeldused

- **Tugevused**
  - koolil on uus juhtimisstruktuur, selge vastutuse ja tööülesannete jaotus, mis tagab eesmärgistatud tegevuse,
  - kolmes õppekohas on ühtlustatud abikoka 3. taseme kutseõppe õppekava ja koka 4. taseme kutseõppe õppekava (kutsekeskharidusõpe), mis tagab õppe sarnase sisu ja kvaliteedi kõigis õppekohtades,
  - käivitamisel või loomisel on elukestvaõppe võimalusi pakkuvad toitlustuskorralduse 5. taseme kutseõppe jätkuõppe õppekava, küünetehniku 4. taseme kutseõppe õppekava ja spaateenindaja 4. taseme kutseõppe õppekavad,
  - töökohapõhise õppe rakendamine on laienenud kutseõppest ka kutsekeskharidusõppesse, piloteeritakse individuaalõpet koka 4. taseme kutseõppe (kutsekeskharidusõpe) õppekaval,
  - juuksuritöö ja iluteeninduse ÖKR on saanud kogemus kooli- ja töökohapõhisest õppest ning õpe toimub EKRI tasemetele 3 kuni 5, nii kutse- kui kutsekeskharidusõppe õppekavadel, loodud on õppevõimalused erinevate ootustega õppijatele,
  - juuksuri õppekava moodul "Portfoolio koostamine" on tunnustatud kutseandja poolt. Tulemit ehk loodud portfooliot kasutab kutseandja kui juhendmaterjali kutsetaotlejatele.
- **Parendusvaldkonnad** ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks
  - õppekavade arendamisel on arvestatud kutsestandardite, riiklike õppekavade, Töötukassa andmete ja tööjõuvajaduste prognoosiga, kuid töömaailma esindajatena on regiooni

tööandjaid ning vilistlasi vähe kaasatud, vajalik oleks süstemaatiline suhtlus ja tagasiside kohalikelt ettevõtetelt, et koostada töömaailma vajadustele vastavaid õppekavu,

- konkreetsete tööandjate soovil on loodud töökohapõhiseõppena ühekordselt rakendatud õppekavasid (nt toateenija), juba loodud õppekavasid võiks pakkuda ka teiste ettevõtete töötajate koolitamiseks (vajadusel õppekava ÕKRi muutes),
- reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKRi 5. taseme õppekavade moodulite õpiväljundid tuleks sõnastada Eesti kvalifikatsiooniraamistikule (EKR) vastavalt nii, et väljenduks EKRI 5. taseme vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus,
- **Arenguvõimalused**
  - karjääri võimaluste pakkumiseks ning erinevatele sihtgruppidele õppimisvõimaluste loomiseks soovitame koostada ja/või rakendada **erinevate õppevormidega** kutseõppe õppekavasid, nt kokk 4. taseme kutseõppe õppekava, meisterjuuksur 5. taseme kutseõppe õppekava,
  - hinnatavate õppekavarühmade õppekavadele võiks koostada uusi valikmooduleid, mille sisuks on nt kutsevõistlusteks valmistumine, aga ka selliseid valikmooduleid, mida saab rakendada õppekavarühmade üleselt (nt klienditeeninduse, turunduse, sh sotsiaalmeedia või ettevõtlikkusega seotult),
  - õppekavade sihipäraseks arendamiseks, õppekavade sisu ja kvaliteedi jälgimiseks ning parendustegevuste planeerimiseks soovitame koguda kirjalikku ja võrreldavat tagasisidet õpilastelt, vilistlastelt ja piirkonna tööandjatelt,
  - soovitame ümarlaudade korraldamist õppekava nõustaja ja erialade juhtide poolt valdkondade tööandjate ning kooli **omavahelise koostöö** (sh töömaailma vajadustele vastavate õppekavade arendus ning õppekava eesmärkidele vastava praktika korraldus) **parandamiseks**,
  - ÕKRide eneseanalüüsid ja vestlustes välja toodud õppekohtade spetsialiseerumise mõtteid tasub edasi arendada, see võimaldaks ka ressursside säästmist,
  - ÕKRide koostöö arendamine elukestva õppe osakonnaga annab võimalusi koostada uusi täienduskoolituskavu, läbi mille saaks paremini **turundada** ka **tasemeõppe** õppekavu ning kaasata õpetajaid täienduskoolituste kavandamisprotsessi, et täienduskoolitused oleksid tasemeõppe õppekavadega sidusamad.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Kutseksamite sooritamise ja lõpetajate tööle rakendumise õppekavarühmade kaupa

Majutamise ja toitlustamise ÖKR

Õpilased sooritavad õpingute lõpus kutseeksameid ja sooritamise edukus on ÖKRi eneseanalüüsi perioodil olnud kõrge. Näiteks koka 4. taseme kutseksami sooritasid lõpetajad 2018/2019 õppeaastal 88,8% edukusega, abikoka 3. taseme kutseksami sooritasid lõpetajad 2018/2019 aastal 100%. Kooli sihtväärtus kutseksamite sooritamisel oli kooli arengukava põhjal aastaks 2019 60% lõpetajatest. Haridussilma andmetel on vastavad näitajad Ida-Virumaa KHK teeninduse valdkonna kohta 68% ning Eesti kohta tervikuna teeninduse valdkonnas 55,5%.

Toitlustuse erialade õppekavade (abikokk, kokk, kelner) lõpetajate tööle rakendumise kohta on andmed eneseanalüüsis toodud 2017/18 õa kohta, mille järgi rakendus erialasel töö 63,85 % lõpetajatest, kokku töötavad 73,08% lõpetajatest, kusjuures kooli eesmärgiks on seatud aastaks 2018 80%. Haridussilma andmetel on 1-3 aastat tagasi ISCED 3-4 tasemel lõpetanud 20-34 aastaste tööhõive määr 74,5 %. Majutamise ja toitlustamise ÖKRi lõpetajate tööga hõivatus on Eesti keskmise lähedal, kuid jääb kooli seatud sihtväärtusele alla.

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÖKR

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÖKRi kutseksamite sooritamise tulemuslikkus on võrreldes kooli keskmise (58,6%) sooritusega kõrgem (79%). Arengukavas on kooli eesmärgiks seatud aastaks 2019 75%. Eriti väärrib esile toomist kutseõpetajate poolt kutseksami sooritamise.

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÖKRi õppekavadel lõpetajate tööle rakendumine on aastatel 2015-2018 olnud keskmiselt 63%. Keskmiselt on ÖKRi lõpetajatest 11,3 % tööotsijaid või nende kohta puuduvad andmed, hõivatud on keskmiselt 88,7% lõpetajatest, kusjuures kooli eesmärgiks on seatud aastaks 2018 80%, ÖKRi lõpetajate hõivatus on suurem kui kooli eesmärgiks seatud sihtväärtus.

Haridussilma andmetel on 1-3 aastat tagasi ISCED 3-4 tasemel lõpetanud 20-34 aastaste tööhõive määr 74,5 %. Juuksuritöö ja iluteeninduse ÖKRi lõpetajate tööga hõivatus on suurem kui Eesti keskmine.

Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÖKR

Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmas sooritatavad lõpetajad lõpueksami, mille sooritamise edukus on viimastel aastatel olnud 100%. Kooli sihtväärtus kutseksamite sooritamisel on kooli arengukava põhjal aastaks 2019 60% lõpetajatest. ÖKRi lõpueksamite tulemus on kõrgem kui kooli sihtväärtus kutseksamite kohta (ÖKRi õppekavadel ei ole võimalik kutseeksameid sooritada).

Erialaõpetajate sõnul sooviksid turismikorralduse ja reisikorralduse eriala õppurid kutseeksameid sooritada, kuna neid aga hetkel ei toimu, siis on kaalutud ise eksamikeskuse õiguste taotlemist.

Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKRI lõpetajatel on stabiilselt hea tööturul rakendumine. Suurem osa teenindusvaldkonna lõpetajatest leiab haridustasemel vastava, sh erialase töö (2018. aastal 60%) või jätkab õpinguid paralleelselt tööga (2018. aastal 30%).

Koduteeninduse ÕKR

Koduteeninduse ÕKRI erialade õppijad on sooritanud kutseeksameid alates 2005. aastast. Kutseeksamil osalemine on olnud vabatahtlik, kuid läbi aastate on ÕKRI õppijad aktiivselt osalenud kutseeksamitel. HEV õppijad on sooritanud koolieksami, soovi korral on nad sooritanud kutseeksami. Kutseeksamite sooritamise tulemuslikkus koduteeninduse ÕKRis on aastatel 2014-2019 olnud 85%, mis on kooli 2019. aastaks seatud eesmärgist (75%) kõrgem.

Koduteeninduse ÕKRI lõpetajatel on stabiilselt hea tööturul rakendumine. Suur osa lõpetajatest leiab haridustasemele vastava, sh erialase töö või jätkab oma õpinguid. Esile võib tõsta Töötukassa poolt õpingute alustajate edukat lõpetamist ning erialasele tööle rakendumist, samuti töökohapõhises õppes õppijate häid õppetulemusi, sh kutseeksamite edukat sooritamist. 2017. aasta lõpetajatest olid hõivatud 72% (töötasid erialasel tööl 45%, teisel erialal 27%), 2018. aasta lõpetajatest töötasid erialasel tööl 30%, märkimisväärne osa (40%) õppisid edasi.

Lõpetanud õppijate osakaal alustanutest

Tabel 10 Juuksuritöö ja iluteeninduse, reisimise, turismi ja vaba aja veetmise, koduteeninduse ja majutamise ja toitlustamise ÕKRide õppekavade õppijate arvud alustamisel ja lõpetamisel¹

Õppekava, kvalifikatsioonitase, õppevorm	2013/14 õa		2014/15 õa		2015/16 õa		2016/17 õa		2017/18 õa		2018/19 õa	
	alust	lõpet	alust	lõpet	alust	lõpet	alust	lõpet	alust	lõpet	alust	lõpet
Juuksur, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe), koolipõhine õpe			13	-	19	-	17	7	18	12	19	12
Juuksur, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe	15	15	17	12	17	14	17	14	15	10	14	10
Meisterjuuksur, 453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe, koolipõhine õpe							13	5				
Meisterjuuksur, 453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe, töökohapõhine õpe									8	8		
Küünetehnik, 431 kolmanda taseme kutseõpe, koolipõhine õpe							9	7	12	8		
Turismikorraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil, koolipõhine õpe	40	4	18	18	19	13	17	13		11		
Turismikorraldaja, 452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe									15		16	4
Reisikonsultant, 452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe											17	
Hotelliteenidus (toateenija), 412 kutseõpe keskhariduse baasil, koolipõhine õpe	15	13	13	11								
Hotelliteenindaja (osakutse toateenija), 431 kolmanda taseme kutseõpe, töökohapõhine õpe					8	6	7	7				
Puhastusteenindaja, 431 kolmanda taseme kutseõpe, koolipõhine õpe					14	12	16	15	14	10	17	13
Puhastusteenindaja, 431 kolmanda taseme kutseõpe, töökohapõhine õpe					6	6						
Abikokk, 431 kolmanda taseme kutseõpe	16	9	16	19	54	49	59	54	40	34	73	
Kelner, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	18	5		13		6	4	3		13		
Kokk, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	130	77	106	79	92	73	101	111	89	107	90	

¹ Juuksuritöö ja iluteeninduse, reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse ÕKRi õppekavade õppijate arvude aluseks ÕKRide eneseanalüüsid, majutamise ja toitlustamise ÕKRi puhul Haridussilm.ee

ÕKRide eneseanalüüsid esitatud õppima asunute ja lõpetanute arvud õppeaastate lõikes, kuid puudusid ÕKRide analüüsid lõpetanute osakaalu trendide kohta õppekavadel alustanutest. Komisjon analüüsis õppekavarühmade poolt esitatud ning Haridussilm.ee portaalist saadud andmeid.

Tabel 11 Lõpetanute osakaalud õppekavadel alustanutest

Õppekava, kvalifikatsioonitase, õppevorm	maht EKAPites	2013/14 õa	2014/15 õa	2015/16 õa	2016/17 õa	2017/18 õa	2018/19 õa	Trend
		Lõpetajaid alustajatest %	Lõpetajaid alustajatest %	Lõpetajaid alustajatest %	Lõpetajaid alustajatest %	Lõpetajaid alustajatest %	Lõpetajaid alustajatest %	
Juuksur, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe), koolipõhine õpe	180				54	63	71	tõusev
Juuksur, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe	120		80	82	82	59	67	langev
Meisterjuuksur, 453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe, koolipõhine õpe	30				38			madal
Meisterjuuksur, 453 viienda taseme kutseõppe jätkuõpe, töökohapõhine õpe	30					100		kõrge
Küünetehnik, 431 kolmanda taseme kutseõpe, koolipõhine õpe	15				78	67		langev
Turismikorraldus, 412 kutseõppe keskhariduse baasil, koolipõhine õpe	120		45	72	68	65		langev
Turismikorraldaja, 452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe	120						27	väga madal
Reisikonsultant, 452 viienda taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe	120							lõpetajaid veel pole
Hotelliteenidus (toateenija), 412 kutseõppe keskhariduse baasil, koolipõhine õpe	60	87	85					püsiv
Hotelliteenindaja (osakutse toateenija), 431 kolmanda taseme kutseõpe, töökohapõhine õpe	30			75	100			tõusev
Puhastusteenindaja, 431 kolmanda taseme kutseõpe, koolipõhine õpe	60			86	94	71	76	langev
Puhastusteenindaja, 431 kolmanda taseme kutseõpe, töökohapõhine õpe	60			100				kõrge
Abikokk, 431 kolmanda taseme kutseõpe	60	56	119	91	92	85	Haridussilm ei kajasta lõpetajaid	kõrge, langev
Kelner, 442 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	30	28	Haridussilm ei kajasta alustajaid	Haridussilm ei kajasta alustajaid	75	Haridussilm ei kajasta alustajaid		ebaselge
Kokk, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	180			56	105	116	Haridussilm ei kajasta lõpetajaid	ebaselge

Kõrge tulemuslikkusega paistavad silma töökohapõhise õppena rakendatud õppekavad, kõige madalama tulemuslikkusega on koolipõhise õppevormiga 5.taseme õppekavad.

Komisjon tunnustab kooli aktiivse ja mitmekülge tegevuse eest õppekavarühmade erialade tutvustamisel.

Sihtrühmadel on võimalik tutvuda pakutavate erialadega - eneseanalüüside ja vestluste põhjal võib öelda, et õppekavarühmade õpetajad ja õpilased tutvustavad erialasid erinevates sotsiaalmeediakanalites (nt andes erialadega seotud sündmustest koheste teada), erinevatel maakondlikel üritustel ning infopäevadel, teabepäevadel, läbi kutsevõistluste (neil osaledes ja neid korraldades). Vestlusest toitlustusala vilistlastega selgus, et idee tulla õppima on otseselt seotud kooli tegevuste kajastamisega maakonnalehes. Sotsiaalmeediakanalite kajastused annavad hea ülevaate kooli tegevustest ja õppimisega kaasnevast, mis on motiveeriv nii praegustele kui tulevastele õpilastele. Postitustele on lisatud ka õppekoha nimi.

Kooli arendusjuht tõi vestluses välja, et turundusstrateegia vajab täiustamist ja sellega tegeletakse. Komisjoni vaatlus ja vilistlaste tagasiside näitab, et turundustegevused on juba praegu heal tasemel ja info jõuab sihtgrupini. Turundustegevused kajastavad kõikide õppekohtade ja erialade tegevusi ning tegutsetakse kindla plaani järgi. Erialadega tutvumiseks pakub kool kooliküllastusi, avatud uste päevi, õpilasarvu nädalaid, õppekavarühmades pakutakse huvilistele erialasid tutvustavaid meistrisklasse. Erialade tutvustamine on hinnatavates õppekavarühmades laiahaardeline ja piisav. Õpilaskandidaatidele pakutakse võimalusi tutvuda õppekeskkonna ja õppimisvõimalustega kõikides õppekohtades ning sageli teevad õppida soovijad oma otsuse õppekoha osas just nähtu põhjal (nt kokk valib Sillamäe õppekoha värske ja kaasaegse õppekeskkonna tõttu).

Õpilaskandidaatidel on võimalik sisseastumisavaldusi esitada nii elektrooniliselt kui paberikandjal kõikides õppekohtades sõltumatult sellest, millises õppekohas soovitava eriala õppetöö hakkab toimuma. Sisseastumisdokumentide esitamise järel vesteldakse õpilaskandidaatidega ning erialast sõltuvalt sooritavad õpilaskandidaadid praktilise või loovtöö. Vestlustesse on lisaks eriala õpetajatele kaasatud tugikeskuse spetsialistid, kes aitavad vajadusel õpilaskandidaadil valikuid teha. Vestluste käigus püüavad kooli esindajad välja selgitada õpilaskandidaadi õpimotivatsiooni, oma õpimotivatsioonist kirjutab õpilaskandidaat ka vestluskomisjonile esitatavas motivatsioonikirjas.

Vilistlastega vesteldes selgus, et kool ei paku jätkuõppekavasid ja rohkem võiks olla erialaseid täienduskoolitusi (Narva õppekoha vilistlased).

Kõikides õpikohtades on loodud vajalikud tingimused, on olemas vajalikud seadmed, materjalid, töövahendid õppetöö läbiviimiseks. Õpetajad on kaasatud õpikeskkonna loomisesse ning nende ettepanekud on oodatud ja aktsepteeritud. Õppetöös vajalike materjalide tellimiseks on tehtud selged kokkulepped. Väga hästi on organiseeritud teenuste osutamine koolivälisestele klientidele ehk õpituatsioon sarnaneb tulevasele töötuatsioonile.

Õppekohtades toimivat head praktikat ning tegevusi (nt Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRI õpetajate meeskonna omavaheline koostöö) tuleks rakendada sarnaselt kõikides õppekohtades. Õppekeskkonna edasise arendamise sisenditesse lisada tagasiside ja rahulolu-uuringute tulemused.

Õpikeskkonna arendamisega seoses on kool oma arengukavas seadnud eesmärgiks võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasvu: nõrgema konkurentsivõimega inimeste vajadustele vastavate

õppekavade koostamine ja õpitingimuste loomine ja õpikeskkonna kohaldamine vastavalt õppijate vajadustele.

Õpilased ja õpetajad on vestluste põhjal oma õpitingimustega rahul ja võib tõdeda, et kooli õpikeskkond toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel. Õpetajaskond on teadlik psühholoogilise keskkonna olulisusest õppeprotsessis ning oskab seda teha õppijale sobivaks.

Õppevahendid ning kooli kinnisvara haldamiseks mõeldud vahendid on riskasutuses (nt koduteeninduse ÕKRis).

Sillamäe õppekohas on toimiv suurköögi ja õppeköögi vajadustele vastav praktiline õpe, õppeklassid ja õppelaborid on kaasaegsed, kuid külastamise ajal olid osad klassiruumid tühjad ning lukus. Sillamäe õppekoha raamatukogu ei ole nädalaringselt õppijatele kasutatav (avatud kahel päeval nädalas).

Jõhvi ja Narva õppekohas ei kasutata olemasolevat ressursi (suurköögi ruumid ja seadmed), ressursid võimaldaksid korraldada jätku- ja täiendusõpet. Kooli õpilaste toitlustusteenus ostetakse töömaailmast sisse, kuid vestlustest õpilaste ja kooli personaliga selgub, et koolitoidu kvaliteediga ei olda rahul.

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR on viimaste aastate jooksul kasvanud ja seetõttu õpikeskkond pigem ei rahulda enam õppijate ja õpetajate vajadusi (ruumikitsikus) ning võib seega mõjutada õppe kvaliteeti.

Koolil on olemas protseduurireeglid õppetöös vajalike materjalide (õppekirjandus, õppetöoga seonduvad materjalid) tellimiseks. Kindlaks määratud kutseõpetajad vastutavad materjalide olemasolu ja tellimuse eest. Tellimused kinnitab erialade juht.

Väga hästi on organiseeritud teenuste osutamine koolivälistele klientidele, nii õppesalongis kui õpperestoranis. Õpilased on väga motiveeritud väliklientidega töötama ning samuti oskavad nad hästi oma tehtut pakkuda ja müüa.

Koolil on õppetöö korraldamisel aluseks kooli vastavad dokumendid, mis on selgelt ja arusaadavalt koostatud. Ettevõttepraktika planeerimisel ja läbiviimisel aitab kool õppijat. Praktikabaaside sobivust, asjakohasust ning vastavust hinnatakse.

Dokumentide uuendamisele ja üle vaatamisele lisaks tuleks edaspidi kindlustada nende ühetaoline rakendamine kõikides õppekohtades (nt õppetöö päevikute täitmine majutamise ja toitlustamise ÕKRis). Arendama peaks praktikaettevõtete ja õppijate harjumust täita praktikadokumentatsiooni digitaalselt.

Õppetöö korralduse aluseks on eriala õppekava, õppetöö planeerimisel jälgitakse, et õppijate koormus oleks jaotunud võrdselt kogu õppeaasta lõikes. Õppekava mooduli kontakt-, iseseisva töö ja e-õppe tundide mahtude suhe, samuti praktilise töö ja praktika toimumise mahud määratakse õppeaasta alguses.

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRi eneseanalüüsis kirjeldatu põhjal võib väita, et sama eriala kutseõppe ja kutsekeskharidusõppe õppegruppidele rakendatakse erinevat iseseisva töö mahtu (kutseõppe õppegruppidel suurem iseseisva töö maht) sihtrühmast lähtuvalt ning arvestades kasutatavat õppevormi.

Praktiline töö toimub vastavalt õppetöögraafikus planeeritule (reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse ÕKRis auditoorne töö ja praktiline töö paralleelselt). Praktilise töö tundide läbiviimiseks kasutatakse harjutusklasse ning teenindusüksuseid (juuksurisalong, õpperestoranid, õppekohvik, interaktiivne buss). Harjutusklassides ning teenindusüksustes on olemas õppe-eesmärkide ning õpiväljundite saavutamiseks vajalikud töövahendid ja seadmed (erandina turismikorralduse ja

reisikonsultandi õppekaval, kus nii õpetajate kui õppijate sõnul tuntakse puudust hotellitarkvara ning reiskorraldusega seotud tarkvarade demoversioonidest). Praktilist tööd juhendavad praktikajuhendajad ja õpetajad.

Tunnikülastuste käigus toitlustuse erialade õppijatega vesteldes selgus, et õppijatele meeldivad praktilised tunnid enam kui auditoorsed tunnid. Õppijad hindavad ja tunnustavad oma õpetajaid ja praktikajuhendajaid.

Praktika korraldamine on ajalooliselt kõigis õppekohtades olnud erinevalt korraldatud ning selle ühtlustamine ning kvaliteedi tagamine on vajanud ja vajab kõige rohkem tähelepanu.

Praktika korraldamisega tegeleb eneseanalüüside põhjal praktikakoordinaator, kes korraldab seminare ja infopäevi ettevõttepoolsetele praktikajuhendajatele. Lisaks on praktikajuhendajad, kelle tööülesanneteks on praktikadokumentatsioon ja selle täitmine, praktika seire ning koostöö ettevõtetega. Vestlustel õppijate ja praktikaettevõtete poolsete juhendajatega toodi välja hea koostöö ja suhtlus grupijuhendaja või praktikajuhendajaga. ÕKRide eneseanalüüside põhjal korraldatakse ettevõttepoolsetele praktikajuhendajatele vähemalt kord aastas praktikakoordinaatori poolt praktikakorraldust käsitlev seminar, kuid praktikaettevõtete esindajate sõnul ei ole nad nendest teadlikud. Koolitus ettevõttepoolsetele praktikajuhendajatele toimus viimati 2014. aastal (reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKRi eneseanalüüsi põhjal). Eneseanalüüsist selgus, et uued koolitused on planeeritud veebruaris 2020. Praktikakoordinaatori roll praktikate korraldamisel on veidi ebaselge. Praktikaettevõtete esindajate sõnul praktikate kaitsmistele on neid kutsutud, aga ettevõtete praktikajuhendajad ei ole erinevatel põhjustel osalenud. Koolipoolsed praktikajuhendajad juhendavad ja nõustavad praktika osas ka ettevõttepoolseid praktikajuhendajaid (vestlusest turismi erialade praktikaettevõtte esindajatega).

Praktika korraldusel lähtutakse kooli õppekorralduseeskirjast ning õppekava alusel koostatud õppetöögraafikust. Erinevalt teistest hinnatavatest ÕKRidest on reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKRil olnud probleeme praktikagraafiku ja õppekava sidususega - praktikagraafikut on praktikaettevõtete tagasisidele toetudes parandatud, arvestatakse praktikaettevõtete vajadusi seoses hooajalise tööga.

Praktikakoha leidmiseks on õppijatel võimalik valida sobiv ettevõtte õpiinfosüsteemis esitatud nimekirjast, vajadusel aitab õppe-eesmärkidele sobiva ettevõtte leida praktikajuhendaja.

Uute ettevõtete lisamisel praktikaettevõtete nimekirja tutvub koolipoolne praktikajuhendaja praktikaettevõtte esindajatega ning viib läbi ettevõtte hindamise. Ettevõtted, kes ei suuda või ei soovi toetada õppijaid õpieesmärkide saavutamisel, arvatakse praktikaettevõtete nimekirjast välja (vestluses kutseõpetajatega toodud näitel – ühtlasi teavitati ettevõtteid, et nende kasutatavad vahendid ja meetodid ei vasta õppijate poolt õpitule ja praktikaeesmärkidele).

Praktika on eesmärgistatud ning praktikaeesmärgid (nii mooduli õpiväljundid kui ka õppija individuaalsed praktikaülesanded) on kirjeldatud individuaalses praktikakavas (IVKHK praktika korraldamise ja läbiviimise korra lisa 6.1.1). Individuaalne praktikakava lähtub õppija sotsiaalsetest oskustest, tervislikust seisundist aga ka praktikaettevõtte võimalustest (Koduteeninduse ÕKRi eneseanalüüsi põhjal).

Praktikat on võimalik sooritada ka Erasmus+ programmi raames. Õpirändega tegeleb arendusosakond. Vestlustest õppijatega jäi kõlama, et õppijad käivad praktilal, kuid alati ei ole õppijad ja praktikaettevõtted teadvustanud õppekavast tulenevaid praktika eesmarke ja õpiväljundeid, täidetakse erialaseid ülesandeid.

Praktika sooritamist seirab praktikajuhendaja, kes korraldab praktika lõppedes ka praktika mooduli hindamise.

Turismikorralduse ja reisikorralduse õppekavade õppijad käivad palju praktikatel majutusettevõtetes. Osad piirkonnad, nt Narva-Jõesuu, on praktikantide seas hinnatumad kui teised, nt Narva linn. Praktikakohtade esindajad on praktiliselt käinud õpilaste tööga üldjuhul rahul. Kuna õppetöö ei toimu eesti keeles, siis praktikandid kardavad eestikeelset teenindamist ja suhtlemist klientidega – see on praktikakohtade sõnul suureks takistuseks praktika sooritamisel. Reisibüroodes on keeruline praktikat sooritada, sest ettevõtteid on väikesed, õppijaid ei võeta praktikale ja sageli neil ei lubata sisulises töös osaleda.

Toitlustuse õpetajad toovad kitsaskohana välja, et HEV õpilasele on raske leida praktikakohta, mis aitaks tal ühiskonda siseneda. Samuti peavad nad vajalikuks 3. kursuse õpilaste praktika tasustamist, et motiveerida õppureid jätkama samal erialal. Kitsaskohaks peetakse ka praktikakohtade juhendajate taset ning õpilastele usaldatavate tööde sisu suuri erinevusi - on olnud juhtumeid, kus õpilane ei saavuta seetõttu praktiliselt õppekavas seatud õpiväljundeid.

Komisjoni hinnangul tasub kõrgendatud tähelepanu pöörata õppesisu vastavusele töömaailmaga ning õppemetoodika ja hindamise korral hoida fookuses õppija areng.

Moodulite õppesisu, -metoodika ja hindamine tuginevad õppekavale ning vastavale rakenduskavale. Rakenduskava saab vastavalt vajadusele õppeaasta alguses uuendada. Moodulite õppesisu uuendamisel võiks rohkem arvestada töömaailmas toimuvaga (vestlustelt praktikaettevõtete ja vilistlaste esindajatega). Õppemeetodite valikul lähtuvad õpetajad eneseanalüüside põhjal õppijast, võttes arvesse, kas rakenduskava sihtrühm on haridusnõudeta, põhihariduse või keskharidusega, töökohapõhine õppija. Hindamisel kasutatakse nii kujundavat kui kokkuvõtvat hindamist. Kujundaval hindamisel kasutatakse peamiselt sõnalist tagasisidet. Kokkuvõttev hindamine planeeritakse vastavalt hinnatavatele õpiväljunditele. 5. taseme õppekavade puhul kasutatakse teistest enam õppijate enese- ja vastastikhindamist.

Välismaal toimunud praktika loetakse õppetöö osaks, hindamisel võetakse aluseks õppija eneseanalüüs, ettevõttepoolse praktikajuhendaja tagasiside, praktika kohta peetud blogi või praktikapäeviku täitmine ning praktika kaitsmine. Erialast töökogemust arvestatakse praktika osana. Õppijad on õpingute sisuga rahul. Nii õppijad kui vilistlased tõid esile turunduse ja ettevõtlusega seonduvate ainete olulisust ja praktilisust. Õppijate erinevat vanust ja taset arvestatakse vilistlase sõnul õppetöös. Õpiväljundite omandamiseks tehakse individuaalset tööd õpetaja ja õpilase vahel. Õppetöö käigus võiks vilistlaste sõnul rohkem arendada digioskuseid, digiturundusalaseid oskuseid, sotsiaalmeedias käitumist, tööd sotsiaalmeedia ning interneti kanalitega.

Moodulite hindamisel lähtutakse mooduli rakenduskavast, kus on hindamisülesanded kirjeldatud. Osades moodulites õpetavad kutseõpetajad ka lõimitud üldõpingute osa ise, aga matemaatika ja loodusainete raames on kaasatud üldainete õpetajad. Õpetaja kompetentsus ja koostöö on õpetajate endi ja õppekava nõustaja sõnul oluline, et moodulhindamine toimiks eesmärgipäraselt.

Õppetööpäevikute sissekanded Siseveebis võiksid süsteemiga tutvumise põhjal olla õppija jaoks informatiivsemad ja ajakohased - sisaldada tunni sisu, õppeülesannete ja hindamisülesannete sisu.

Majutamise ja toitlustamise ÕKRI õppekavade moodulite õppesisu, -metoodika ja hindamine lähtub õpiväljunditest, kuid erinevates õppekohtades rakendatakse õppesisu edastamisel erinevat õppemetoodikat. Tunnivaatluste põhjal võiks rohkem rakendada Narva ja Jõhvi õppekohtades kasutatud muutnud õpikäsitus toetavat lähenemist.

Õppekohtades arvestatakse õpetamise tegelikke võimalusi, kus õpilastele ja õpetajatele on selge ühine eesmärk saavutada moodulite rakenduskavadest lähtuvad õpiväljundid. Sillamäe õppekohas on õpilaste õppima motiveerimiseks rakendatud tulemusstrateegiat, kus keskendutakse kutseksamite sooritamise tulemusele ja kus sisukale õppimisele keskendumist võib takistada mure halbade tulemuste või siis kaasõpilaste arvamuse pärast. Õpetajate tegevus on tagasisidestav ja tervikpilti loov, hindamine lähtub õpiväljunditest ja õpilased on selle sisust teadlikud.

Vestluste põhjal tajuvad õppijad õppimist sisuka ja kasulikuna kõikides õppekohtades. Õppijaid toetatakse õppeprotsessis läbi suulise juhendamise ja arengut toetava tagasisidestamise läbi. Eriala õpetajad julgustavad õpilasi tegutsema enastjuhtiva õppijana. Erinevates õppekohtades majutamise ja toitlustamise ÕKRI õppijate tunnivaatluste ning õppijatega vestlemise põhjal võib märkida, et Narva ja Jõhvi õppekohtades toimunud õppeprotsess eristus Sillamäel toimunud, kus toitlustuse erialade õpilased saanuksid rohkem osaleda otsustamises ja rohkem mõjutada tunni struktuuri vastavalt enda vajadustele.

Majutamise ja toitlustamise ÕKRI õppekavade praktilise õppe puhul tõid õpilased välja, et ülesannete lahendamisel on võimalik rakendada loominguvabadust ning igapäevaste kohustuste täitmine on juhendatud organiseeritult ja tõhusalt. Õppijatele võiks anda praktilise töö tundideks kalkulatsiooni- ja tehnoloogilised kaardid.

Juuksuritöö kutseõpetajad valdavad kogu õppekava teemasid ning õpetavad erinevatel õppeaastatel erinevaid teemasid. Õpetajatel on olemas ka ühised õppematerjalid, millele toetudes saab luua oma tunnimaterjali. Selline koostöö tugevdab meeskonnatunnet soodustades positiivset õpikeskkonda.

Sisehindamise aruande ja vestluste alusel võib öelda, et õppijate toetamiseks on loodud tugev ja mitmekülgne tugisüsteem, kuhu kuuluvad grupijuhendaja, sotsiaalpedagoog, karjäärinõustaja ja psühholoog.

Tugisüsteem töötab praeguses koosseisus alles umbes ühe aasta jagu. Grupijuhendaja on probleemide korral õppija esimeseks kontaktiks, kes suunab õppija õige inimese juurde. Õpetajaid ja grupijuhendajaid koolitatakse märkama probleemidega lapsi, et nad õigel ajal abi saaksid, et nad oskaksid neid suunata tugisüsteemi töötajate poole.

Erinevate õppekohtade tugisüsteemi töötajatest on moodustunud ühtne meeskond. Tehakse igakülgset koostööd õppijatega, et väljalangevust vähendada.

Suureks probleemiks on lastevanemate tõrksus avaldada HEV õppijana märgatud õppija kohta andmeid ja seetõttu võib õige ning kiire toetuse osutamine takistatud olla. Tugisüsteemi töökoormus on üsna suur ja suureneb aina, töö on emotsionaalselt väga pingeline. Vestluses toodi välja, et oktoober, veebruar ja märts on tugisüsteemi jaoks kõige pingelisemad kuud.

Järeldused

- **Tugevused**
  - kooli tegevused on kajastatud sotsiaal- ja tavameedia kanalites olles seeläbi kättesaadavad ja jälgitavad tulevastele õppijatele, lastevanematele ja muudele sidusrühmadele;
  - õppekeskkond on olemasolevate õppekavade osas õpiväljundite saavutamist toetav ja hästi varustatud vajalike seadmetega;

- teenuste pakkumine klientidele (õpperestoranid ja ilusalong) - õppija õppesituatsioon on autentne tulevase töösituatsiooniga;
  - juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRi kutseõpetajad on loonud rutiini vältimiseks moodulite vahetamise süsteemi ning ühiskasutatavad õppematerjalid;
  - õppijad tunnustavad praktiliste tundide õppekorraldust, mis annab ettevalmistatuse praktikale minekuks;
  - õppijate eriala valik ning vastuvõtt on toetatud ning tagab motiveeritud õppijad;
  - õppijate individuaalne nõustamine ja juhendamine on taganud vähese väljalangevuse;
  - toimiv, tugev ja mitmekülgne tugisüsteem tagab individuaalse lähenemise õppijale ning mõjutab väljalangevuse vähenemist.
- **Parendusvaldkonnad** ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks
    - praktikaettevõtted on ebaühtlaselt informeeritud praktikale asuva õppija eesmärkidest ning mis tasemel oskuseid õppija peaks praktiliselt omandama, puudus on selgest ja süsteemsest koostööst kooli ja ettevõtete vahel. Praktika mooduli sisu tagamiseks ja praktikakorralduse kvaliteedi tõstmiseks soovitame esmalt kaardistada õppekava eesmärkidele sobivad praktikakohad rõhuasetusega regioonis olevatele ettevõtetele. Lisaks soovitame tulemusliku praktika tagamiseks praktikajuhendajate ning ettevõtete poolsete praktikajuhendajate vahelises koostöös lahti mõtestada praktika mooduli eesmärgid, õpiväljundid ning hindamine;
    - Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKRis on seni praktikakohtadeks suuresti majutusettevõtted, turismikorralduse ja reisikonsultandi õppekava rakendamisel võiks leida spetsiifilisemaid võimalusi praktika läbimiseks ja teha koostööd sündmuskorraldajate, giidide jt sihtkoha arendamisel osalevate organisatsioonidega.
  - **Arenguvõimalused**
    - arvestades muutuseid õppijate vanuses, töökogemuses soovitame kaaluda kõikidesse õppekavadesse õpioskuste mooduli lisamist;
    - õppedokumentatsiooni ajakohasena hoidmiseks (nt õpiinfosüsteem) soovitame arendada õppes osalevate osapoolte harjumust täita järjepidevalt õppetööga seotud dokumentatsiooni, sh praktikadokumente digitaalselt;
    - arendada õppijate õppeprotsessile antava tagasiside vorm selliseks, et õppijad oskaksid anda konkreetsemat ning sisulisemat tagasisidet;
    - jõude olevad ressursid (nt arvutiklassid Sillamäel, tühi suurköök Jõhvis) tuleks kaardistada ning leida neile rakendust. Kasutamata ressursse (nt Narva õppekoha toitlustuse osas) saaks kasutada jätkuõppe ja täienduskoolituste korraldamiseks;
    - kaaluda võiks hotellitarkvara kasutamist ja õppimist, mis toetaks õppijate digipädevuste arendamist ning kutsestandardis toodud kompetentside omandamist. Samuti kaaluda reiskorralduses IATA regulatsioonide käsitlemist ning reisibüroodes kasutusel olevate süsteemidega tutvumist.

3.3 Õpetajad²

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Komisjonile teadaolevate andmete alusel on õpetajate ametikohad täidetud. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialase arengu aluseks oleva koolituskava koostamisel peaks rohkem arvestama õppijate tagasisidet ja rahulolu õppetööga ning töötajate arenguvestluste tulemusi.

Tabel 12 Ülevaade õppekavarühmade õpetajatest

Õppekavarühm	Õpetajaid	Kvalifikatsiooninõuetele vastavus	Märkused
Juuksuritöö ja iluteenindus	5	Eneseanalüüsi põhjal vastavad, sh keelenõuetele ³	kõik juuksur tase 4 kutsega, neljal õpetajal läbitud tase 5 meisterjuuksuri õpe
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	4	Eneseanalüüsi põhjal vastavad, sh keelenõuetele ⁴	kõrgharidusega, keelenõuetele vastavad
Koduteenindus	1	Eneseanalüüsi põhjal vastab, sh keelenõuetele ⁵	kõrgharidusega, keelenõuetele vastav, puhastusteenindaja tase 3 kutsega
Majutamine ja toitlustamine	15	Eneseanalüüsi põhjal ei vasta 4 õpetajat keelenõuetele (riigikeel B2 tasemel) ja kahel õpetajal on läbimata kutsepedagoogika koolitus ⁶	keelenõuetele mitte vastavad õpetajad on registreerunud vastavatele kursustele

Õpetajate **vajadust** õppekavarühmadega seotud õppekavadel õppetöö läbiviimiseks hindavad ja planeerivad erialade juhid koos personalijuhiga. Eneseanalüüside põhjal hinnatakse õpetajate vajadust kevadel vastuvõttu planeerides, vajadusel korraldatakse uute õpetajate leidmiseks avalikud konkursid. Vestluste käigus selgus, et toimub ka koolisisene horisontaalne karjääri (tööülesannete muutumine) - nt praktika ja praktilise töö juhendamise ülesanded toitlustusjuhtidel, praktikajuhendaja koolitumine õpetajaks. Eneseanalüüside põhjal kaasatakse õppetöö läbiviimiseks käsunduslepingutega ka tööandjaid, hindamiskülastuse lisamaterjalidega tutvumise järel võib öelda, et tööandjaid kaastakse õppetöösse suhteliselt vähe.

Õpetaja täiskoormusega **ametikoha suurus** on eneseanalüüside põhjal 880 tundi aastas. Lisaks võivad õpetaja **tööülesanneteks** olla veel lisatasustatud grupijuhendamine, praktikajuhendamine jmt.

Seoses kooli struktuuri muutusega on igas valdkonna alates 2019. aasta sügisest oma **juhtivõpetaja**, kelle ülesandeks on praktika koordineerimine ning koostöö eriala juhiga õppetöö ja õpilastega seotud

² Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

³ Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRI eneseanalüüs lk 9

⁴ Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse ÕKRI eneseanalüüs lk 10 ja 26

⁵ Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse ÕKRI eneseanalüüs lk 48

⁶ Majutamise ja toitlustamise ÕKRI eneseanalüüs lk 26

probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks. Vestlustest õpetajatega selgus, et juhtivõpetaja olemasolu annab neile lisamotivatsiooni.

Alustavatel õpetajatel puudus eneseanalüüside põhjal seni toetus mentorprogrammi näol, abi saamiseks on võimalus pöörduda kogunud kolleegi poole, kes ei pruugi küll olla sama eriala õpetaja.

Koolis oli enne hindamiskülastuse toimumist kinnitatud alustavale õpetajale mentorluse kord (oktoober 2019). Vestluses õpetajaga, kellele on määratud mentor, saadi kinnitust, et ta saab vajalikku tuge. Õpetajatega toimunud vestlustest selgus, et alustavale õpetajale mentoriks olemist ei arvestata nende normkoormuse osana, kuid ka lisaülesande eest täiendava tasu saamist ei nimetatud.

Õpetajad hindavad kõrgelt omavahelist info liikumist, koostööd ning probleemide lahendamist. Lõimitud õpe on praeguseks üsna hästi rakendunud, seda planeerivad üheskoos kutse- ja üldainete õpetajad. Kutse- ja üldainete õpetajate vaheline koostöö on raskendatud - meetodikapäevi on vähe, õpiringe kogemuste vahetamiseks ei ole.

Sisekoolitusena on õppekavarühmade eneseanalüüside põhjal toimunud kord õppeaastas meetodikapäevadel temaatilisi õpitubasid (sh digipädevustele suunatud õpitoad, parimate kogemuste jagamine).

Lisaks käivad õpetajad **enesetäienduse** eesmärgil erialastel messidel ning ka stažeerimas nii kodu- kui välismaal.

ÕKRide eneseanalüüside põhjal on õpetajate **kutse-, eri- ja ametialase arengu planeerimise** aluseks õpetajate eneseanalüüs ning arenguestlused. ÕKRide eneseanalüüside põhjal on süstemaatilised õpetajate eneseanalüüsid ning arenguestlused olnud viimasel 3 aastal peatatud, seda kinnitasid vestlustes ka õpetajad. Koolis tervikuna on välja töötatud eneseanalüüsi vorm ning õppijate tagasiside vorm õpetajatele ja õppetööle (alates 2019), mis tulevikus võivad anda sisendit koolituskava koostamiseks.

Kõikide hinnatavate õppekavarühmade õpetajad töid esile, et tunnevad suurima väärtustamisena Erasmus+ projektides osalemise võimalust, mis annab neile laiema pildi erialade arengutest maailmas ja uusi kogemusi, mida omakorda jagada õpilastele. Vestlustes õpetajatega toodi esile võimalusi käia õpilastega võistlemas nii Eestis kui väljaspool, see on õpetajatele uusi väljakutseid pakkuv võimalus.

Kõikide õppekavarühmade kutseõpetajad stažeerivad Eestis, sh PRÕMi projekti raames. Õpetajad on osalenud õpirännetes Erasmus+ projektide raames. Kool toetab õpetajate soovi stažeerida õppetöö perioodil õppetöö planeerimisel. Õpetajate stažeerimise eesmärgiks on tuua kooli uusi õppe- ja hindamismeetodeid ning värskendada õppesisu. Õpetajad jagavad stažeerimisel saadud kogemusi.

Õpetajad olid eriti rahulolevad kaasatuna uutesse koostööprojektidesse, mis on koolil loodud arenguosakonna eestvedamisel Ukraina, Armeenia ja Gruusiaga.

Õpetajaid toetab õppetöö läbiviimisel kooli **haridustehnoloog**, kes nõustab õpetajaid ning pakub tehnilist ja meetodilist tuge e-õppe materjalide koostamisel ning jagab ühtlasi infot HITSA poolt pakutavatest koolitusvõimalustest. Haridustehnoloogi tuge ja vajalikkust kinnitasid kõik vestlustel osalenud õpetajad.

E-õpet kasutavad õpetajad oma töös vähe, mida kinnitavad tunnivaatlused, esitatud e-õppematerjalid ja vestluste käigus kuuldu. Põhjuseks nimetati õppijate soovimatust nt Moodlet kasutada. E-õppe materjalide loomise takistuseks on olnud õpetajate madal motivatsioon oma digipädevuste ja e-kursustega tegelemiseks (nt õppe läbi viimine e-õppena).

Õpetajaid **tunnustatakse** iga-aastaselt õpetajate päeva ürituse raames. Lisaks tunnustati kuni 2018. aastani parimaid digiõppematerjale ning nende koostajaid. Kõikide hinnatavate õppekavarühmade õpetajate tunnustamiseks on välja töötatud ka lisatasude maksmise kord ning kool toetab õpetajate terviseedendust. Lisaks võib vestlustest vilistlastega öelda, et kutseõpetajatel on nende hulgas hea maine, mis toob õppijaid nii tasemeõppesse kui ka täienduskoolitustele.

Vestlustest eriala juhtidega jäi kõlama, et tunnustamata on jäänud erialade juhid ja puudust tuntakse ka igapäevasest sõnalisest väikesest tunnustamisest.

Järeldused

- **Tugevused**
  - pühendunud õpetajad, kelle maine vilistlaste ning õppijate hulgas on kõrge;
  - õpetajatel on rahvusvahelise koostöö kogemus erinevatest projektidest Eesti ja välisriikide kutseõppekeskustega;
  - õpetajad on stažeerimistel kogetut jaganud ning võtnud kasutusele uusi töövõtteid;
  - õpetajatel on tugev toetus haridustehnoloogilt, tugisüsteemilt, erialade juhilt ja õppekavade nõustajalt;
  - koolis on toimiv ja pidevalt arenev õpetajate tunnustamise süsteem;
  - praktikute kaasamine õppetöösse on tõstnud õppetöö kvaliteeti õppekavarühmades;
  - kutseõpetajatel on valmisolek teha õppetööväliseid tegevusi, nt kutsevõistlusteks valmistumine (nii Eestiseselt kui rahvusvaheliselt), õppijaid arendavad ja inspireerivad erialased õppetöövälised erialased sündmused;
  - vestlustel osalenud erialade juhid, personalijuht ja arendusjuht liiguvad kolme õppekoha vahel ning seetõttu on neil hea ülevaade erinevate võimalustest ja kitsaskohtadest.
- **Parendusvaldkonnad** ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks
  - tööandjatest eksperdid rikastavad õppetööd, kuid enamikel puhkudel on neil madalad pedagoogilised ja didaktilised oskused, seega soovitame praktikute rakendamisel nende toetamist meetoodika ja didaktika alasel (sh e-õppe korraldamine, õpiinfosüsteemi kasutamine);
  - koolituskavades pööratakse tähelepanu erialastele koolitustele ning keelenõuetele vastavuse tagamisele. Suuremas mahus täiskasvanu õppe rakendamiseks ning õppekvaliteedi tagamiseks soovitame rohkematel õpetajatel täiendada end andragoogika teemadel;
  - koolitusplaani koostamisel on eneseanalüüside põhjal arvestatud peamiselt õpetajate soove. Jätkusuutlikkuse tagamiseks arvestada õpetajate koolitusplaani koostamisel kooli õppijate poolt antud tagasisidet, õppekavarühma arengusuundi ning ka kooli arenguvaateid.
- **Arenguvõimalused**
  - arenguvõimalus on kaasata õpetajate/külalislektoritena kohalike ettevõtete ja valdkonna tunnustatud spetsialiste. Toetame toitlustusvaldkonna eriala juhi ja kvaliteedijuhi mõtet kaardistada kohalik ettevõtete võrgustik ning kaasata neid koostöösse. Sama mõtte võiks ellu viia ka teeninduse valdkonna juht;
  - õpetajate eesti keele oskuste arendamine eestikeelses töökeskkonnas (nt eestikeelse õppegrupi õppetöös abiõpetajana osalemine ja eesti töökeelega ettevõtetes stažeerimine);

- osade õpetajate, eelkõige tööelust tulnud õpetajate süstemaatiline arendamine metoodilis-didaktiliselt. Metoodikapäevad (nende analoogid) võiksid toimuda tihedamalt kui kord aastas;
- õpetajate üksteiselt õppimise võimaluste suurem kasutamine nt. üksteise tundide külastused õppekohtade üleselt;
- kaaluda võimalust hankida õpetajatelt tagasisidet rahulolu uuringute abil;
- juhtivõpetajate ja erialade juhi vastutusvaldkondade üle vaatamine, et vältida ülesannete dubleerimist või vastutusvaldkondade katmata jätmist;
- õpetajate töökoormuse optimeerimiseks tasub koolil üle vaadata õpetajate ametikohtade tööülesanded ja seada soovituslikud piirid lisatööülesannetele.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused juuksuritöö ja iluteeninduse, reisimise, turismi ja vaba aja veetmise, koduteeninduse ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

- **Tugevused**
  - koolil on uus juhtimisstruktuur, selge vastutuse ja tööülesannete jaotus, mis tagab eesmärgistatud tegevuse;
  - õppekavade arenduses järgitakse uusi suundi ja pakutakse elukestvaks õppeks võimalusi;
  - kooli tegevused on kajastatud sotsiaal- ja tavameedia kanalites olles seeläbi kättesaadavad ja jälgitavad tulevastele õppijatele, lastevanematele ja muudele sidusrühmadele;
  - õppijad tunnustavad praktiliste tundide õppekorraldust, mis annab ettevalmistatuse praktikale minekuks, praktiliste tööde autentsus ning õppijate rahulolu praktilise töö võimalustega;
  - õppijate eriala valik ning vastuvõtt on toetatud ning tagab motiveeritud õppijad;
  - toimiv, tugev ja mitmekülgne tugisüsteem tagab individuaalse lähenemise õppijale ning mõjutab väljalangevuse vähenemist;
  - pühendunud õpetajad, kelle on kõrge maine vilistlaste ning õppijate hulgas;
  - praktikute kaasamine õppetöösse on tõstnud õppetöö kvaliteeti juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühmas;
  - õpetajatel on valmisolek teha õppetööväliseid tegevusi, mida kool märkab ja tunnustab.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitused**
  - õppekavade arendamisel on arvestatud kutsestandardite, riiklike õppekavade, Töötukassa andmete ja tööjõuvajaduste prognoosiga, kuid töömaailma esindajatena on regiooni tööandjaid ning vilistlasi vähe kaasatud, vajalik oleks süstemaatiline suhtlus ja tagasiside kohalikest ettevõtetest, et koostada töömaailma vajadustele vastavaid õppekavu;
  - praktikaettevõtted on ebaühtlaselt informeeritud praktikale asuva õppija eesmärkidest ning mis tasemel oskuseid õppija peaks praktikal omandama, puudus on selgest ja süstemaatilisest koostööst kooli ja ettevõtete vahel. Praktika mooduli sisu tagamiseks ja praktikakorralduse kvaliteedi tõstmiseks soovitame esmalt kaardistada õppekava eesmärkidele sobivad praktikakohad rõhuasetusega regioonis olevatele ettevõtetele. Lisaks soovitame tulemusliku praktika tagamiseks praktikakoordinaatori, praktikajuhendajate ning ettevõttepoolsete praktikajuhendajate vahelises koostöös lahti mõtestada praktika mooduli eesmärgid, õpiväljundid ning hindamine; soovitame hoida ettevõttepoolseid praktikajuhendajaid kooli inforuumis, arendada vastastikku rikastavat koostööd kohalike ettevõtjatega (nt õpetajate stažeerimine kohalikes ettevõtetes ning tööandja senisest suurem kaasamine õppetöösse koolis);

- õpetajate koolitusplaanide koostamisel on eneseanalüüside põhjal arvestatud peamiselt õpetajate soove. Õpetajate professionaalsel arengul võiks olla selgemalt väljenduv õppekavarühma arenguplaanidest tulenev eesmärk, koolituskava koostamisel peaks lisaks õpetajate eneseanalüüsile arvestama ka õppijate ja sidusrühmade tagasisidet;
- õpetajate töökoormuse optimeerimiseks tasub koolil üle vaadata õpetajate ametikohtade tööülesanded ja seada soovituslikud piirid lisatööülesannetele.